

Islænderne i Virkeligheden hører sammen, gennem vor Historie, gennem vor Kultur og gennem vort Aandsliv, og jeg kan ikke se, at den Sprogforskelse, der i Aarhundredernes Løb er opstaaet, er tilstrækkelig Foranledning til at sige: Her maa en statslig Adskillelse finde Sted. Hvis man fra anden Side vil hævde — jeg siger ikke fra islandsk Side, for jeg drøfter ikke her det islandske Standpunkt, det maa blive Islændernes egen Sag, jeg drøfter det danske Standpunkt —, hvis man fra anden Side vil gøre gældende, at denne Sprogforskelse kræver en Adskillelse, og hvis man vil bebrejde os, at vi ikke kan erkende dette, vil jeg spørge: Hvad mener man da om Danmark og Færingerne? Samtidig med at dette Forslag blev forelagt i den danske Rigsdag, udtalte den højtærede Statsminister en stærk Kritik af, at nogle her kunde føle sig berettigede til at anklage nogle Færingere for at have Afskillelsestendenser af nationale Grunde, og den højtærede Statsminister hævdede, at Færingerne var Danske. Tager man et islandsk Blad i Haanden, og tager man et færøsk — „Isafold“ og „Dimalætting“ — saa spørger jeg: Hvorfor er det ene Blad mere end det andet Organ for en Nationalitet, der nødvendigvis maa være suveræn for Sprogets Skyld?

Jeg afviser ogsaa Tanken om, at Island behøver denne Adskillelse fra Danmark i sin egen Interesse. Island har en Selvstændighed indenfor det danske Rige, som ikke kunde tænkes større, og som kun bliver større just derigennem, at Island træder ud af det danske Rige. Island har i lange Tider haft sin egen Lovgivning, og Island har aldrig paa noget Punkt af sin Historie været Genstand for national Undertrykkelse. Der kan ikke anføres noget Eksempel paa, at man fra dansk Side har villet nægte islandsk Nationalitet Selvstændighed og eget Liv. Men jeg hævder, at ved denne Forbundstraktat vil Islands fremtidige Stilling udadtil blive ringere, farligere. Jeg mener, at den vil blive nationalt farligere for Island. Dette er et Spørgsmaal, jeg skal tillade mig lidt senere at komme nærmere ind paa.

Jeg mener altsaa, at den Adskillelse, der her er Tale om, ikke svarer til Islands Interesse. Den svarer jo for, saa vidt heller ikke til Danmarks, men Tabet er dog langt

det mindste paa dansk Side. Tager vi det økonomiske Forhold, synes jeg, at der kan være Anledning til, ved en Lejlighed som denne, at gøre opmærksom paa, at vor Omsætning med Island betyder overordentlig lidt for dansk Erhverv og dansk Handel. Danmark havde i 1913 en total Indførsel til en Værdi af 865 Mill. Kr., og deraf kom for 9,7 Millioner eller lidt over 1 pCt. fra Island. Danmark havde det samme Aar — det sidste Aar før Krigen, inden denne paa virkede Omsætningen — en Udførsel af danske Varer, der beløb sig til 637 Mill. Kr., og deraf gik for 2,6 Millioner til Island eller mindre end $\frac{1}{2}$ pCt. Dersom man tager den hele Udførsel af Varer, ogsaa indbefattende de udenlandske Varer, som passerer Danmark, var vor hele Udførsel 721 Millioner, og deraf gik for 5 Millioner til Island eller mindre end $\frac{3}{4}$ pCt. Der er Anledning til at fremhæve dette, thi det viser blandt andet med tilstrækkelig Tydelighed, at der i Forholdet mellem Danske og Islændere ikke er Plads for Forestillingen om de uhyre Fordele, Danmark skulde have af Sammenknytningen med Island, en Betragtning, som — det vil alle, der kender lidt til disse Forhold, vide — har været fremme meget stærkt til forskellige Tider i de islandske Sind. Forholdet er tværtimod dette, at selv med den ringe Del af vor hele Omsætning, vi har med Island, sender Island os 4 Gange saa mange islandske Varer, som vi sender Island af danske Varer.

Og ser jeg yderligere Adskillelsen fra et dansk Synspunkt i kulturel Henseende, vil jeg gøre gældende, at det Tab, som vi kan lide derved, kan vi ikke regne højt. Vor kulturelle Samhørighed gælder det større Skandinavien, den gælder Norge og Sverige, og den gælder ud derover det større Europa. Det er ikke os, men det er Islænderne, der vil kunne tabe ved en Adskillelse og en Fjernelse fra Danmark.

Gaar jeg til Spørgsmaalet om den udenrigspolitiske Betydning af denne Adskillelse, saa mener jeg, at hele Risikoen og hele Faren ved Adskillelsen er paa Islands Side. Jeg kender meget vel den Opfattelse af Island, som ogsaa har været gjort gældende her i Danmark, at Islands udenrigspolitiske Situation og Interesser ikke skulde faldesammen med Danmarks, at